

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Географічний факультет
Кафедра геодезії та картографії

М.В. Дубницька, І.О. Підлісецька

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИХ РОБІТ

(методичні вказівки до виконання практичних робіт
для студентів 3 курсу спеціальності 193 „Геодезія та землеустрій”,
освітньої програми „Геодезія та землеустрій”)

Київ – 2020

Організація землевпорядних робіт (методичні вказівки до виконання практичних робіт для студентів 3 курсу спеціальності 193 „Геодезія та землеустрій”, освітньої програми „Геодезія та землеустрій”) / М.В. Дубницька, І.О. Підлісецька – К.: ДНВП «Картографія», 2020. – 32 с.

Рецензент: Даценко Л.М., д. геогр. н., професор,
завідувач кафедри геодезії та картографії
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Схвалено і рекомендовано до друку науково-методичною радою географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, протокол № 6 від 01.10.2019 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, протокол № 1 від 16.09.2019 р.

ВСТУП

Мета дисципліни – аналіз системи виробничих заходів із землеустрою, спрямованих на організацію раціонального використання та охорони земель, формування та організації території об'єкта землеустрою, збереження і підвищення родючості ґрунтів.

Завданням цього курсу є навчити студентів організації проведення землевпорядних робіт на місцевому рівні управління земельними ресурсами і на всіх етапах землевпорядного виробництва.

Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни.
Студент повинен

знати:

- основні поняття та визначення системи землеустрою;
- організаційну структуру системи управління земельними ресурсами в Україні;
- повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що здійснюють регулювання у сфері землеустрою;
- різні види землевпорядних робіт та їх організацію;
- види документації під час організації землевпорядкувальних робіт;
- нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання земель на локальному і господарському рівнях;

вміти:

- опрацювати різноманітну інформацію з питань землеустрою;
- аналізувати чинне земельне законодавство;
- аналізувати закономірності організації землевпорядних робіт.

Завдання (навчальні цілі):

- ознайомитися з теоретичними аспектами організації землевпорядних робіт;
- сформулювати вміння застосовувати методи землевпорядного проектування, територіального і господарського землеустрою з урахуванням вимог щодо забезпечення раціонального використання земель під час організації землевпорядних робіт;
- сформулювати навички організації та планування землевпорядних та земельно-кадастрових робіт;
- ознайомитися з сучасними програмними продуктами, які використовуються при провадженні землевпорядних робіт.

Теми для самостійного опрацювання призначені для самостійної роботи студентів, яка виконується з метою поглиблення знань з курсу «Організація землевпорядних робіт».

Поточний контроль знань здійснюється за модульно-рейтинговою системою у формі оцінювання усних відповідей, виконаних практичних завдань і тестів, самостійних робіт тощо. Формою підсумкового контролю є іспит.

Лабораторне заняття №1

Тема. Професія землевпорядника.

Випускники спеціальності «Геодезія та землеустрій» можуть реалізувати себе в професії землевпорядника. Сьогодні роботу фахівців із землеустрою важко уявити без застосування сучасних технологій, спеціальних високоточних приладів.

Землевпорядник – фахівець, який володіє знаннями про земельне право, земельний кадастр, землеустрій та управління земельними ресурсами, має відповідну освіту та належну кваліфікацію. Професія землевпорядника передбачає глибоке розуміння процесів, які відбуваються в природі. Спеціалісти у цій галузі мають змогу працювати в територіальних органах Держгеокадастру; проектних організаціях усіх форм власності; бюро технічної інвентаризації; відділах архітектури та містобудування; агентствах з оцінки нерухомості; відділах Фонду держмайна, обласних та районних відділах юстиції; сільських, селищних, міських та районних радах; державних адміністраціях та їхніх підрозділах; органах Фіскальної служби тощо.

Мета роботи: ознайомитись із компетенціями, фаховими навичками та вміннями професії землевпорядника.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Якими компетенціями має володіти спеціаліст землевпорядник?
2. Що містить посадова інструкція спеціаліста землевпорядника?

Надати відповіді на питання.

1. Доповнити «Спеціаліст землевпорядник – спеціаліст, який володіє знаннями...»
2. Вимоги до спеціаліста землевпорядника (посадові обов'язки, професійно важливі риси, кваліфікаційні вимоги тощо).
3. Що таке Державний реєстр сертифікованих інженерів-землевпорядників?
4. Що таке кваліфікаційний сертифікат інженера-землевпорядника? Як його отримати та для чого він необхідний?

Результат роботи: оформити короткий звіт про виконану роботу (відповіді на питання).

Лабораторне заняття №2

Тема. Землевпорядні роботи для формування земельних ділянок і державна реєстрація їх результатів.

Закон України «Про землеустрій», Закон України «Про державний земельний кадастр»

Мета роботи: ознайомитись із основними нормативно-правовими актами, які регламентують ведення Державного земельного кадастру, та навчитися їх застосовувати при організації земельно-кадастрових робіт.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Ознайомитись із основними положеннями Законів України «Про Державний земельний кадастр» та «Про землеустрій».

2. Оформити у вигляді таблиці назви та перелік нормативно-правових актів, що стосуються окремих питань ведення земельного кадастру (підзаконних актів). Проаналізувати ці документи.

3. Самостійно визначити, якими конкретно статтями і пунктами вказаних нормативно-правових актів регулюється процедура державної реєстрації земельної ділянки у Державному земельному кадастрі (на підставі чого, ким і у які строки здійснюється державна реєстрація земельних ділянок; які вимоги висувають до документів, що подаються для проведення державної реєстрації земельних ділянок; що може бути підставою для відмови у внесенні відомостей до Державного земельного кадастру; що є результатом державної реєстрації земельних ділянок). Оформити у вигляді таблиці номери, назви статей та їх короткий зміст (про що в них йдеться).

Результат роботи: подати у вигляді звіту з наступними структурними розділами:

Вступ. Призначення та основні завдання Законів України «Про землеустрій» і «Про Державний земельний кадастр» при регулюванні земельних відносин.

Розділ 1. Особливості прийняття та дата прийняття ЗУ «Про ДЗК», ЗУ «Про землеустрій». Дата прийняття Законів України «Про Державний земельний кадастр», «Про землеустрій» (ким і коли прийнятий), його основні положення.

Аналіз статей

Таблиця 1.1

Номер та назва статті	Короткий зміст статті
-----------------------	-----------------------

Висновки. Роль Законів України «Про Державний земельний кадастр», «Про землеустрій» при регулюванні земельно-кадастрових робіт. Особливості застосування при регулюванні земельних відносин.

Лабораторне заняття №3

Тема. Органи державної влади в галузі ведення Державного земельного кадастру (ДЗК).

Компетенції органів державної влади у галузі ведення Державного земельного кадастру та державної реєстрації земельних ділянок.

Мета роботи: ознайомитись із компетенціями органів державної влади в галузі ведення ДЗК.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Проаналізувати структуру Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастру).
2. Проаналізувати структуру територіальних органів Держгеокадастру, визначити її відмінності від структури центрального апарату Держгеокадастру.
3. Виходячи з положень про Держгеокадастр і про його територіальні органи, визначити компетенції органів державної влади в галузі ведення Державного земельного кадастру.
4. Визначити, які саме посадові особи Держгеокадастру є відповідальними за ведення Державного земельного кадастру, в чому полягають їх права і обов'язки, яку відповідальність вони несуть.

Надати відповіді на питання.

1. Які основні завдання та функції Держгеокадастру України?
2. Які завдання виконують територіальні органи Держгеокадастру?
3. Хто здійснює ведення Державного земельного кадастру, якими є права, обов'язки і відповідальність цих осіб?

Результат роботи: оформити короткий звіт про виконану роботу (відповіді на питання).

Лабораторне заняття №4

Тема. Публічна кадастрова карта України.

Публічна кадастрова карта – це інформаційний портал, на якому оприлюднюються відомості Державного земельного кадастру. Відповідно до ст. 36 Закону України «Про державний земельний кадастр», держава забезпечує доступ до основних даних Державного земельного кадастру. На Публічній кадастровій карті можна знайти інформацію про кадастровий номер земельної ділянки, її межі, площу, форму власності, цільове призначення, згідно із Класифікатором видів цільового призначення земель.

Публічна кадастрова карта України - <http://map.land.gov.ua/kadastrova-karta>

Публічна кадастрова карта України (оновлена версія) -
https://newmap.land.gov.ua/?cc=3461340.1719504707,6177585.367221659&z=6.5&l=kadastr&bl=ortho10k_all

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Більш детально ознайомитись з призначенням і функціональними можливостями Публічної кадастрової карти.

2. З'ясувати, яку інформацію містять інформаційні шари Публічної кадастрової карти. Які шари є базовими (служать картографічною основою)? Які шари безпосередньо містять земельно-кадастрову інформацію, а які використовуються як допоміжні?

3. Здійснити пошук земельної ділянки за кадастровим номером.

Для того, щоб знайти земельну ділянку за кадастровим номером, необхідно ввести цифри розділеного двокрапками 19-значного кадастрового номера земельної ділянки в горизонтальну форму для пошуку.

4. Здійснити пошук земельної ділянки за місцезнаходженням.

Щоб знайти земельну ділянку за місцезнаходженням, необхідно вибрати у випадуючому списку з лівої сторони веб-сторінки область, потім нижче район, потім нижче місто (селище, село). В оновленій версії карти можливо вводити назву населеного пункту безпосередньо в горизонтальне поле для пошуку.

Якщо ви не знайшли своєї ділянки ані за кадастровим номером, ані за місцезнаходженням, то це означає, що вона не внесена до Державного земельного кадастру. У такому разі необхідно розробляти технічну документацію із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості).

Примітка. Існує також можливість отримання інформації щодо власника/користувача будь-якої земельної ділянки в режимі онлайн. Для того, щоб дізнатись відомості про власника/користувача земельної ділянки, необхідно знайти земельну ділянку на Публічній кадастровій карті за кадастровим номером або місцезнаходженням та пройти процедуру ідентифікації.

5. Якщо земельна ділянка наявна в Державному земельному кадастрі, інформація про земельну ділянку повинна з'явитися на Публічній кадастровій карті, зокрема Ви зможете побачити такі відомості:

- кадастровий номер земельної ділянки;
- форма власності (на прикладі – приватна);
- код цільового призначення (на прикладі - 03.07);
- площа ділянки в гектарах (на прикладі - 0,5809 га).

Яку інформацію про земельну ділянку, яку Ви шукали, Ви побачили на Публічній кадастровій карті?

6. Які помилки Ви можете побачити на карті (там, де повинна бути Ваша земельна ділянка, взагалі немає земельної ділянки («Ділянка не знайдена»), кадастровий номер не знайдено, конфігурація ділянки має помилки, межі земельної ділянки перетинаються з межами іншої ділянки (ділянок), місцезнаходження ділянки помилкове, частина ділянки у воді, частина ділянки на дорозі)? Якщо Ви не змогли знайти свою ділянку на Публічній кадастровій карті України або виявили помилки в її відображенні, Публічна кадастрова карта України допомагає сформувати електронну заявку із зазначенням проблеми, яка виникла, та надіслати її на розгляд в землевпорядні органи.

Надати відповіді на питання.

1. Яку інформацію можливо отримати з інформаційних шарів Публічної кадастрової карти? З прикладами скріншотів обов'язково.

2. Що таке кадастровий номер земельної ділянки та з чого складається кадастровий номер земельної ділянки?

3. Для чого та в яких випадках потрібен кадастровий номер?

4. Як отримати кадастровий номер на земельну ділянку?

5. Яка ціна (вартість) присвоєння кадастрового номеру?

6. Які документи потрібні, щоб отримати кадастровий номер?

Результат роботи: оформити короткий звіт про виконану роботу (відповіді на питання).

Лабораторне заняття №5

Тема. Регламентация процесу розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості).

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Вивчити зміст ст. 55 Закону України «Про землеустрій» та розділів I і II Інструкції про встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) та їх закріплення межовими знаками, затвердженої наказом Держкомзему від 18.05.2010 № 376.

2. Розглянути випадки, коли розробляють технічну документацію із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості): приватизація земельних ділянок під житловими будинками, внесення інформації про існуючі ділянки до Державного земельного кадастру тощо.

2. Вивчити зміст технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки, вимоги до складання і оформлення текстових і графічних матеріалів.

3. Дослідити стадійність процесу розроблення документації: укладання договору на виконання робіт, технічне завдання, підготовчі роботи, польові роботи, камеральні роботи.

4. Вивчити порядок погодження і затвердження технічної документації із землеустрою (ст. 186 Земельного кодексу України).

5. Розглянути процес формування земельної ділянки на підставі технічної документації із землеустрою.

Надати відповіді на питання.

1. Який документ регламентує процес розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості)? Хто може виступати замовником і виконавцем таких робіт?

2. Чи підлягає погодженню технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) і ким?

3. Чи підлягає затвердженню технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) і ким?

Результат роботи представити у вигляді договору на виконання робіт, технічного завдання, розписати поетапно процес розроблення і затвердження технічної документації.

Лабораторне заняття №6

Тема. Встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості).

Межі земельної ділянки в натурі (на місцевості) закріплюються межовими знаками. Межа земельної ділянки - сукупність ліній, що утворюють замкнений контур і розмежовують земельні ділянки.

Межовий знак – спеціальний знак встановленого зразка, яким закріплюється місцеположення поворотних точок меж земельної ділянки в натурі (на місцевості).

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Ознайомитись розділами III – V Інструкції про встановлення (відновлення) меж земельних ділянок в натурі (на місцевості) та їх закріплення межовими знаками, затвердженої наказом Держкомзему від 18.05.2010 № 376.

Надати відповіді на питання.

1. Як встановити межі земельної ділянки в натурі?

2. В яких випадках здійснюються встановлення / відновлення меж, що включає комплекс робіт? Різниця: «винос» і «зйомка». Межа поділу.

3. Види межових знаків.

4. Нумерація межових знаків.

5. Закладка межових знаків.

6. Коли не потрібно встановлювати межові знаки? Спільне використання межових споруд.

7. Точність встановлення межового знаку .

8. Повідомлення суміжних землевласників і землекористувачів про закріплення меж земельних ділянок.

Результат роботи: оформити короткий звіт про виконану роботу (відповіді на питання).

Лабораторне заняття №7

Тема. Закріплення меж земельної ділянки.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Студенти отримують абрис земельної ділянки, межі якої необхідно закріпити.

2. Необхідно правильно обрати вид межового знаку, пронумерувати знаки, скласти Акт приймання-передачі межових знаків на зберігання і кроки межових знаків (абриси прив'язки межових знаків до місцевості).

Надати відповіді на питання.

1. В чому полягає зміст понять встановлення меж земельної ділянки і відновлення меж земельної ділянки? Яка між ними різниця?

2. Як визначається номер межового знаку?

3. Пояснити вибір межового знаку для конкретної ділянки (на отриманому абрисі). В яких випадках поворотні точки меж земельної ділянки не обов'язково закріплювати межовими знаками ?

4. Яка відповідальність передбачена за знищення межових знаків?

Результат роботи: представити у вигляді абрису з прив'язками межових знаків, акт приймання-передачі межових знаків на зберігання, список і кроки межових знаків, повідомлення суміжного землекористувача про погодження меж.

Лабораторне заняття №8

Тема. Використання класифікаторів при землевпорядних роботах.

Категорія земель — це частина земельного фонду України, яка характеризується основним цільовим призначенням та особливостями правового режиму. Вичерпний перелік категорій земель України визначає ст. 19 Земельного кодексу України.

В межах кожної категорії земель визначається конкретний вид цільового призначення земельної ділянки, згідно Класифікації видів цільового призначення земель, затвердженої наказом Держкомзему від 23.07.2010 № 548.

На земельній ділянці можуть бути наявними різні земельні угіддя, які класифікують за Класифікатором видів земельних угідь (КВЗУ) (Додаток 4 до Постанови Кабінету Міністрів України № 1051 від 17.10.2012 р. «Про затвердження порядку ведення Державного земельного кадастру»).

Також на земельній ділянці можуть знаходитись ґрунти різних агропромислових груп (Додаток 5 до Постанови Кабінету Міністрів України № 1051 від 17.10.2012 р. «Про затвердження порядку ведення Державного земельного кадастру»).

Облік кількості земель з 05.11.1998 р. до 01.01.2016 р. вівся згідно Інструкції з заповнення державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми NN 6-зем, 6а-зем, 6б-зем, 2-зем), але довідку з державної статистичної звітності про наявність земель та розподіл їх за власниками земель, землекористувачами, угіддями (за формою 6-зем) досі необхідно долучати до складу проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки.

З 01 липня 2016 року кількісний облік земель має вестися згідно наказу Мінрегіону від 30.12.2015 р. № 337 «Про затвердження форм адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) та Інструкцій щодо їх заповнення».

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. На основі чинного законодавства вміти визначати:

- категорії земель,
- порядок їх використання,
- їх правовий режим.

2. Вміти визначати вид цільового призначення земельної ділянки.

Надати відповіді на питання.

1. Які існують види категорій земель?

2. Для чого застосовують Класифікатор видів цільового призначення земель (КВЦПЗ) – Наказ Держкомзему від 23.07.2010 № 548?

3. Для чого застосовують Класифікатор видів земельних угідь (КВЗУ) – Додаток 4 до Постанови Кабінету Міністрів України № 1051 від 17.10.2012 р. «Про затвердження порядку ведення Державного земельного кадастру»?

4. Для чого застосовують Перелік агровиробничих груп ґрунтів України – Додаток 5 до Постанови Кабінету Міністрів України № 1051 від 17.10.2012 р. «Про затвердження порядку ведення Державного земельного кадастру»?

5. Особливості державної звітності, форми адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форма № 6- зем і форма № 11- зем). Яка між ними різниця?

Результат роботи: оформити короткий звіт про виконану роботу (відповіді на питання).

Лабораторне заняття №9

Тема. Створення електронного документу у форматі IN4.

Зміст та послідовність виконання завдання:

Вихідні дані – каталог координат ділянки, інформація про обмеження та суміжних землевласників і землекористувачів.

Програмне забезпечення – текстовий редактор «Блокнот» або «Notepad», «In4Xplorer».

1. Створюємо нове креслення у програмі «In4Xplorer»: «Файл» – «Создать» (рис. 1).

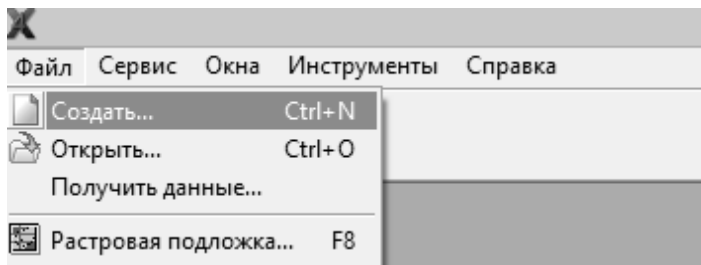
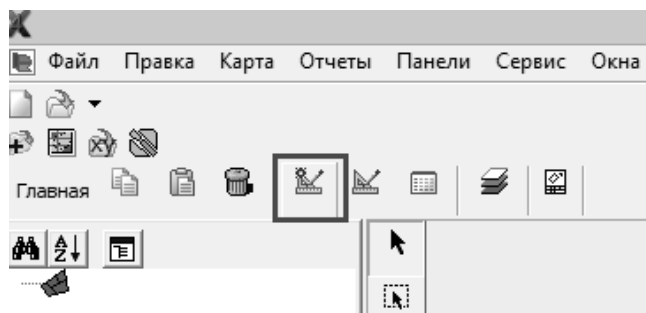

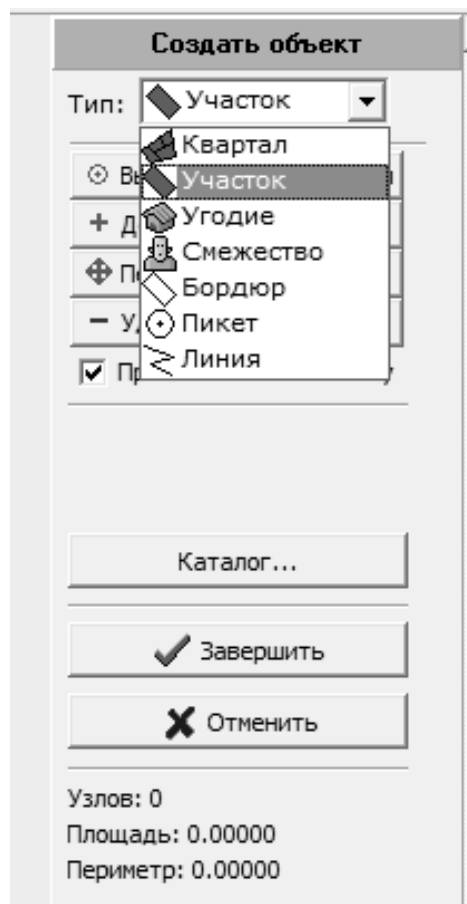
Рис. 1. Створення нового креслення.

2. За допомогою інструменту «Создать объект на карте» (рис. 2 а) креслимо довільну земельну ділянку (рис. 2 б).

а)

б)

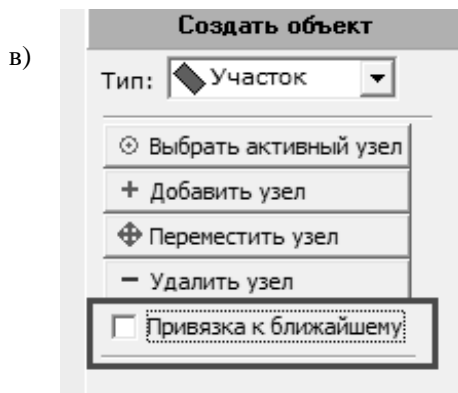

Рис. 2. Створення нової земельної ділянки.

Кількість вершин земельної ділянки повинна відповідати кількості поворотних точок в отриманому в якості вихідних матеріалів каталозі координат. При цьому необхідно зняти мітку у полі «Привязка к ближайшему» (рис. 2 в).

Важливо креслити земельну ділянку і всі подальші об'єкти (угіддя, обмеження, суміжні ділянки) ЗА годинниковою стрілкою. Натискаємо «Завершить» і зберігаємо файл («Файл» – «Сохранить»).

3. Відкриваємо збережений файл .in4 через текстовий редактор «Блокнот» або «Notepad» (рис. 3).

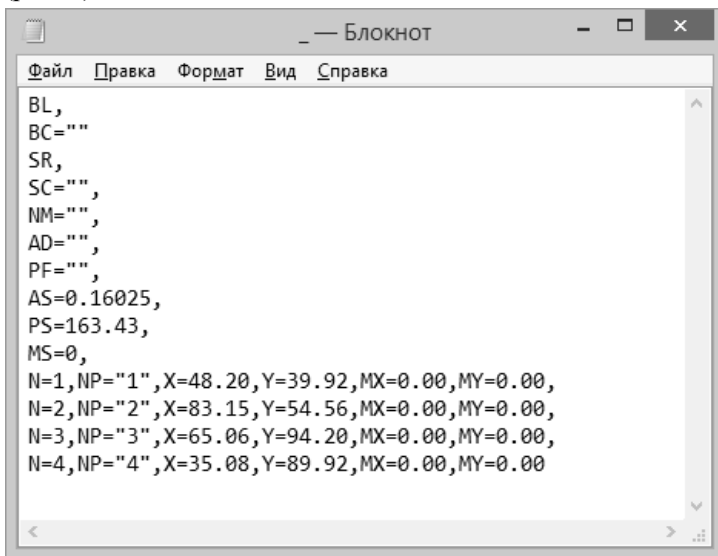

Рис. 3. Вигляд файлу .in4 у вікні текстового редактору.

Інформація про земельну ділянку закодована за допомогою дескрипторів:

BL – ідентифікатор групи записів «Кадастровий квартал»

BC – код кадастрової зони: код кадастрового кварталу (наприклад, BC="79:427")

SR – ідентифікатор групи записів «Земельна ділянка»

SC – номер земельної ділянки в межах кадастрового кварталу (наприклад, SC="0001")

NM – назва землекористувача (наприклад, NM="Київський національний університет імені Тараса Шевченка ")

AD – адреса ділянки (наприклад, AD="м. Київ, Голосіївський р-н, вул. Академіка Глушкова, 6")

PF – вид суб'єктів права (наприклад, PF="2")

AS – площа земельної ділянки в гектарах (наприклад, AS=0.16025)

PS – периметр земельної ділянки в метрах (наприклад, PS=163.43)

MS – середньоквадратична похибка визначення координат поворотної точки межі ділянки (наприклад, MS=0)

N – порядковий номер точки (наприклад, N=1)

NP – назва точки (наприклад, NP="от_1")

X – координата X точки (наприклад, X=42477.62)

Y – координата Y точки (наприклад, Y= 34376.21)

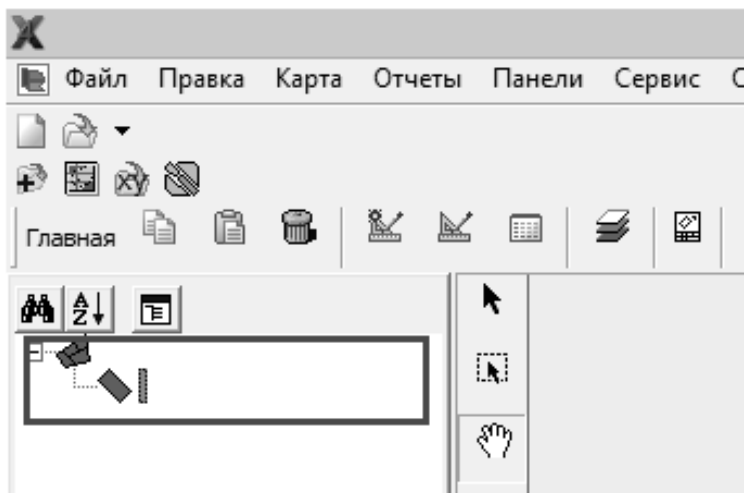
MX – середньоквадратична похибка визначення координати X (наприклад, MX=0.00)

MY – середньоквадратична похибка визначення координати Y (наприклад, MY=0.00).

В текстовому файлі вручну прописуємо координати поворотних точок межі ділянки згідно Вашого завдання і зберігаємо файл.

4. Створюємо довільне угіддя на земельній ділянці (наприклад, будинок). Спочатку перевіряємо ієрархічний перелік елементів креслення: активним має бути саме об'єкт «Земельна ділянка», оскільки угіддя визначається в межах конкретної ділянки (рис. 4 а). Обираємо тип об'єкту «Угодие», поле «Привязка к ближайшему» не активне (рис. 4 б).

а)

б)

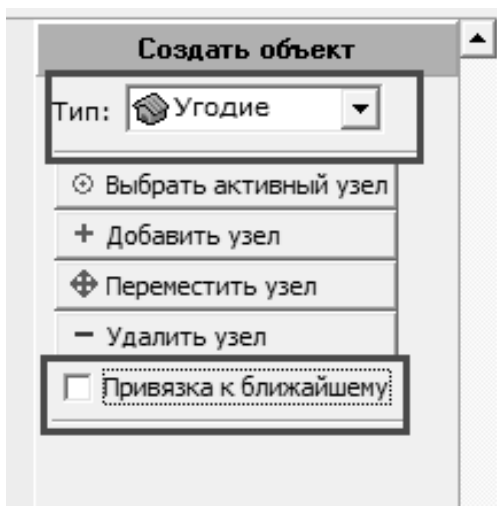

Рис. 4. Умови для креслення угіддя.

Креслити угіддя необхідно ЗА годинниковою стрілкою, після чого необхідно натиснути «Завершить». Приблизний результат наведений на рис. 5.

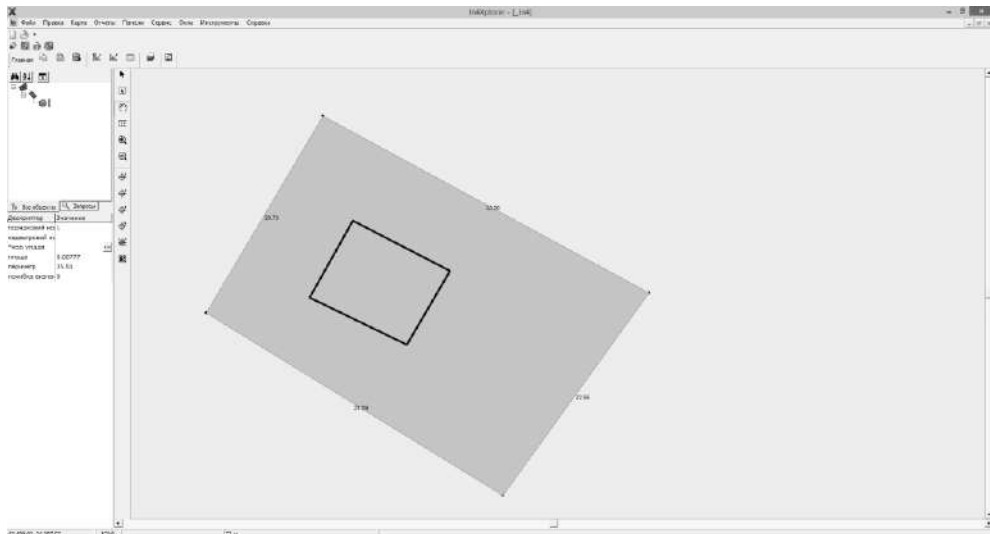

Рис. 5. Угіддя земельної ділянки.

5. Аналогічним чином створюємо обмеження, яке поширюється на частину земельної ділянки. Використовуємо для цього інструмент «Угодие», але у назві позначаємо, що це обмеження (рис. 6).

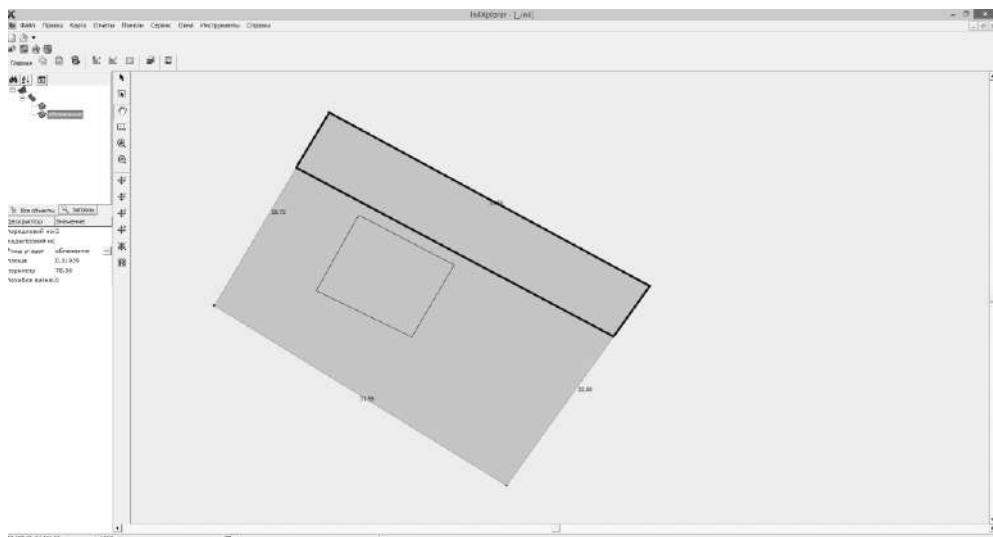

Рис. 6. Обмеження у використанні земельної ділянки.

У разі співпадіння поворотної точки межі обмеження з точкою межі земельної ділянки необхідно увімкнути «Привязку к ближайшему». Точки обмеження, які не співпадають з межами ділянки, повинні знаходитись всередині неї, а не зовні (рис. 7). Необхідно перевірити усі такі точки у режимі максимального наближення!

Рис. 7 а. Неправильне розміщення поворотної точки межі обмеження.

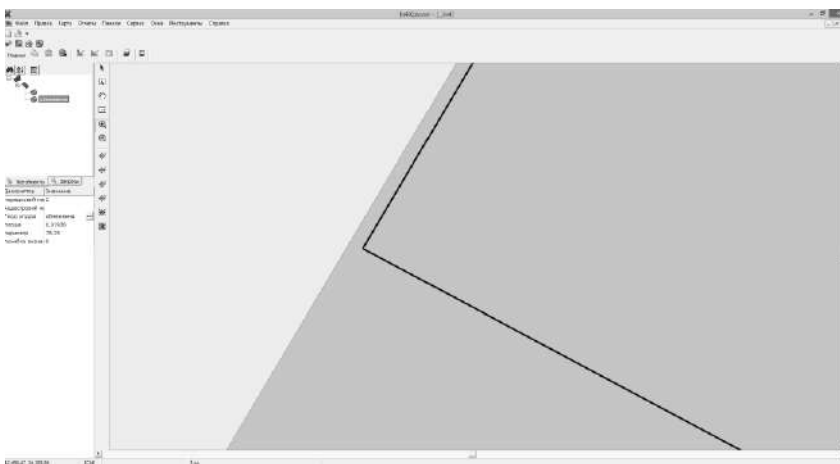

Рис. 7 б. Правильне розміщення поворотної точки межі обмеження.

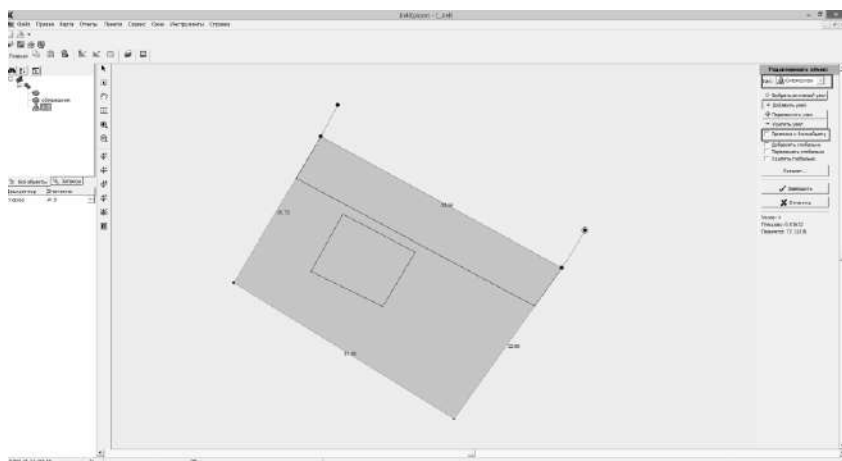
У разі необхідності, треба перейти в режим «Редактировать геометрию выделенного объекта», неправильно розміщені точки обрати за допомогою інструменту «Выбрать активный узел», перемістити їх за допомогою інструменту

«Переместить узел» і натиснути «Завершить». При цьому необхідно зняти мітку у полі «Привязка к ближайшему» (рис. 8).

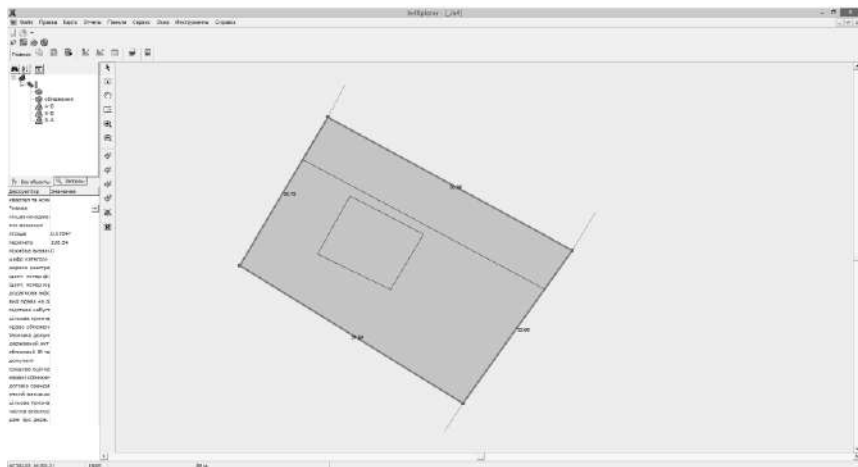

Рис. 8. Редагування поворотної точки межі обмеження

б. Описуємо межі земельної ділянки. В ієрархічному переліку елементів креслення активним має бути об'єкт «Земельна ділянка». У вкладці «Создать объект» обираємо тип об'єкту «Смежество». Перший і останній вузол першого суміжника креслимо без прив'язки до вершини ділянки, для усіх наступних вузлів вмикаємо прив'язку (рис. 9 а). Усі наступні контури суміжників необхідно прив'язувати до попередніх. Кінцевий результат наведений на рис. 9 б.

а)

б)

Рис. 9. Опис суміжників.

7. Зберігаємо файл, він вже придатний для подальшої конвертації у формат XML.

Результат роботи: оформити короткий звіт про виконану роботу – описати послідовність створення файлу IN4 зі скріншотами.

Лабораторне заняття №10

Тема. Створення електронного документу у форматі XML

Зміст та послідовність виконання завдання:

Програмне забезпечення – текстовий редактор «Блокнот» або «Notepad», «Менеджер обмінних файлів».

1. Відкриваємо файл .in4, виконаний на попередньому занятті: «Файл» – «Відкрити» (рис. 10)

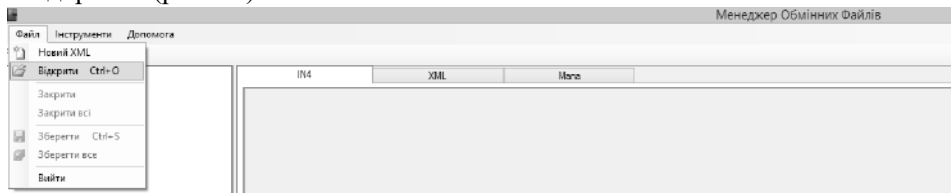

Рис. 10. Відкриваємо файл .in4.

У вкладці «IN4» відобразиться файл .in4 у текстовому вигляді. Конвертуйте його у формат XML (рис. 11)

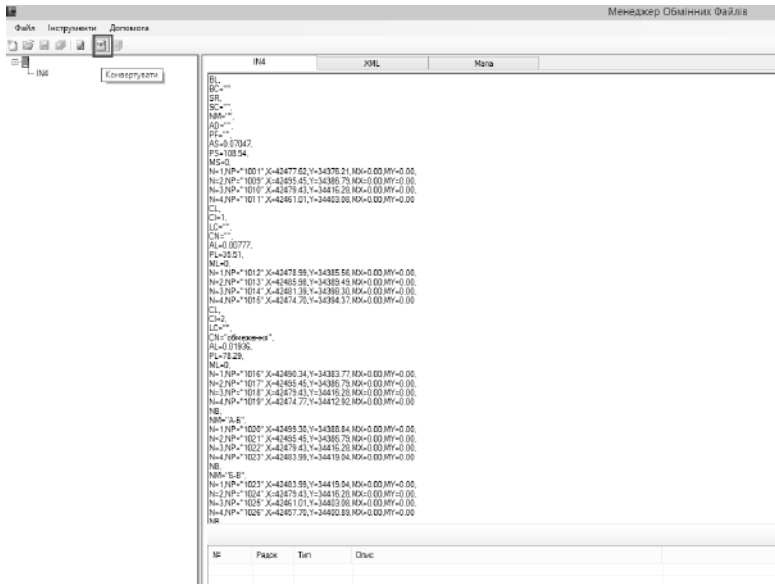

Рис. 11. Конвертація файлу .in4.

2. В ієрархічному переліку об’єктів з’явиться ще один файл формату XML. Його структуру можна переглянути на вкладці «XML», а креслення доступне на вкладці «Мапа» (рис. 12)

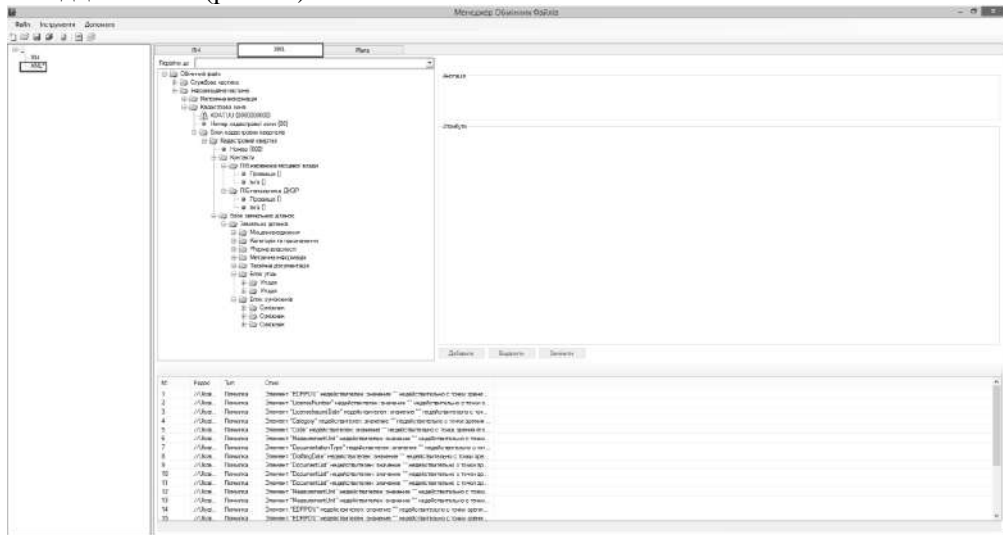

Рис. 12. Конвертований файл XML.

3. Послідовно заповнюємо наступні блоки обмінного файлу:
 - «Інформація про виконавця робіт» (рис. 13)

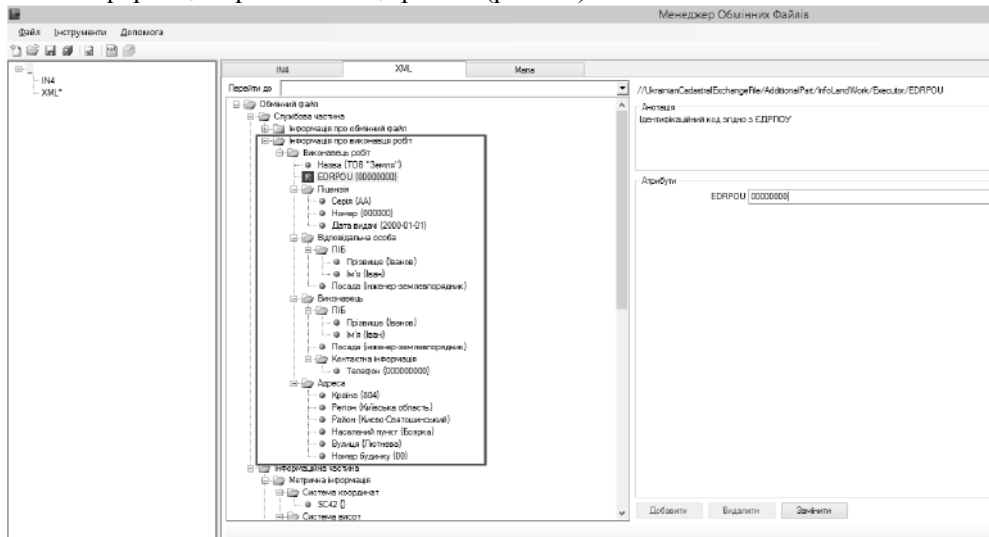

Рис. 13. Приклад заповнення блоку «Інформація про виконавця робіт».

- «Метрична інформація». У разі необхідності змінюємо систему координат на потрібну (рис. 14)

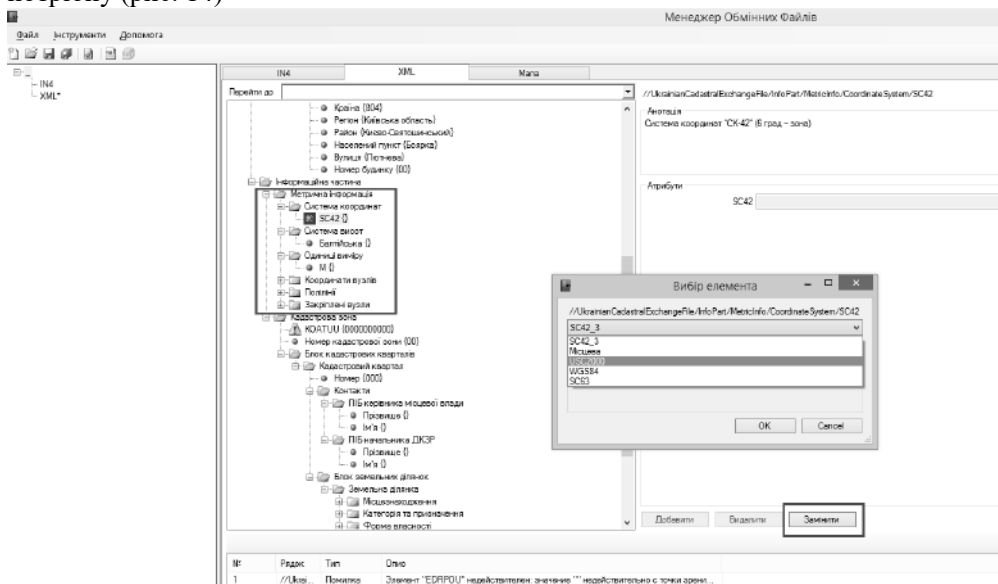

Рис. 14. Приклад заповнення блоку «Метрична інформація».

- «Кадастрова зона», «Кадастровий квартал», «Блок земельних ділянок».
 Додаємо необхідні елементи адреси земельної ділянки (рис. 15)

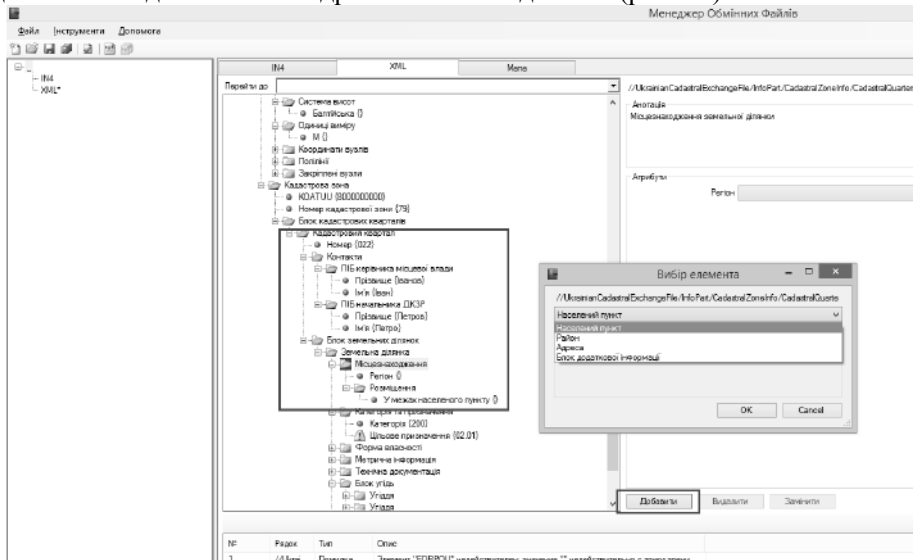

Рис. 15. Приклад заповнення блоків «Кадастрова зона» і «Кадастровий квартал».

- «Категорія та призначення земель» – категорія визначається згідно ст. 19 Земельного кодексу України, код цільового призначення – згідно Класифікації видів цільового призначення земель, а вид використання земельної ділянки прописується вручну відповідно до вихідних матеріалів (рис. 16)

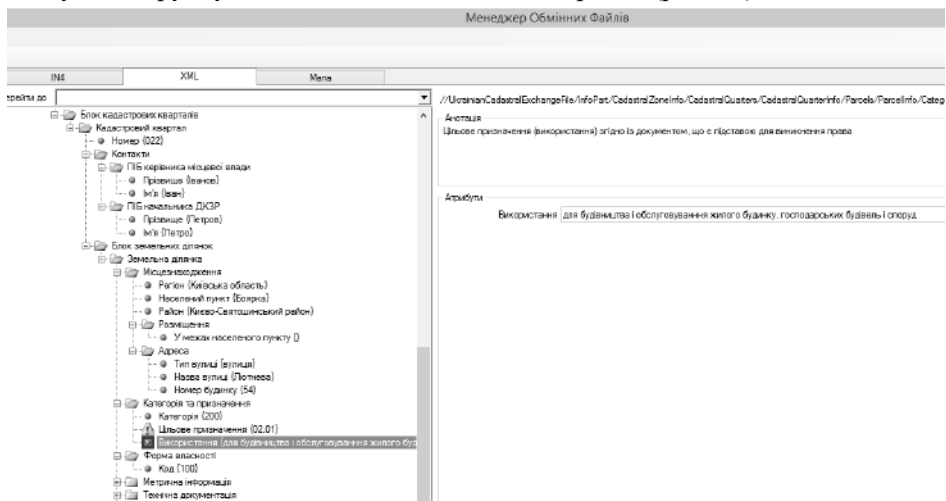

Рис. 16. Приклад заповнення блоку «Категорія та призначення земель».

- «Метрична інформація» – де одиниці виміру – гектари, а площа земельної ділянки має бути заокруглена до 4-х знаків після коми (рис. 17)

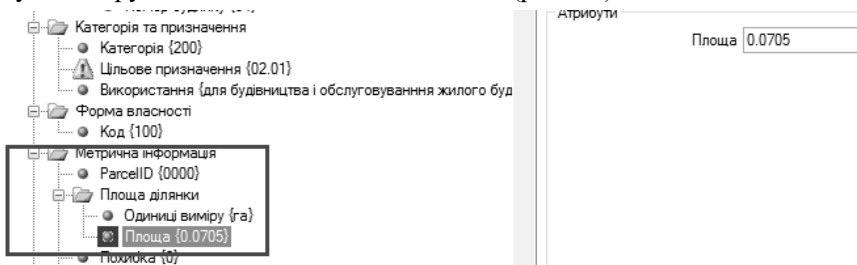

Рис. 17. Приклад заповнення блоку «Метрична інформація».

- «Технічна документація» – обираємо необхідні пункти з випадаючих списків (рис. 18)

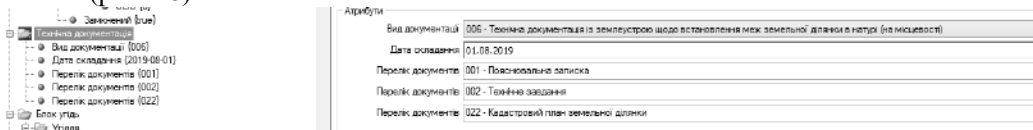

Рис. 18. Приклад заповнення блоку «Технічна документація».

- «Власники або користувачі». Щоб додати цей блок до обмінного файлу, необхідно виділити блок «Земельна ділянка» і натиснути «Додати» (рис. 19)

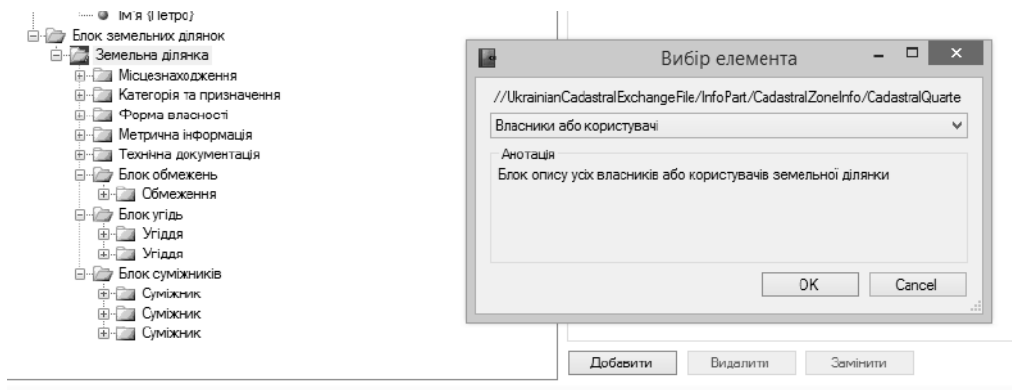

Рис. 19. Додаємо блок «Власники або користувачі».

В цьому блоці вказуємо інформацію про замовника (рис. 20)

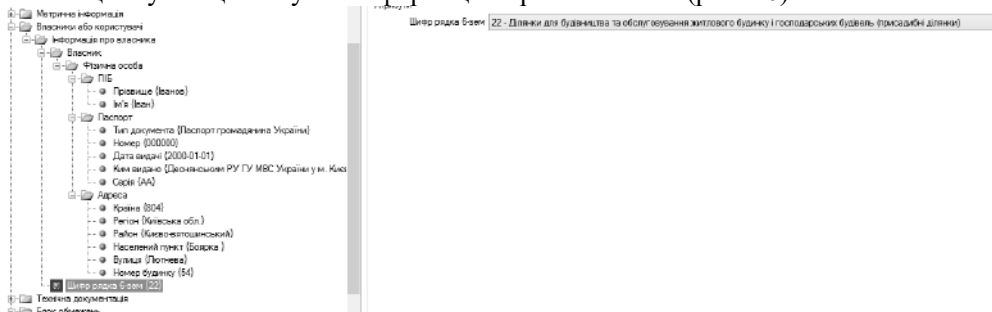

Рис. 20. Приклад заповнення блоку «Власники або користувачі».

- «Блок обмежень». Додаємо цей блок аналогічно блоку «Власники або користувачі» (рис. 21)

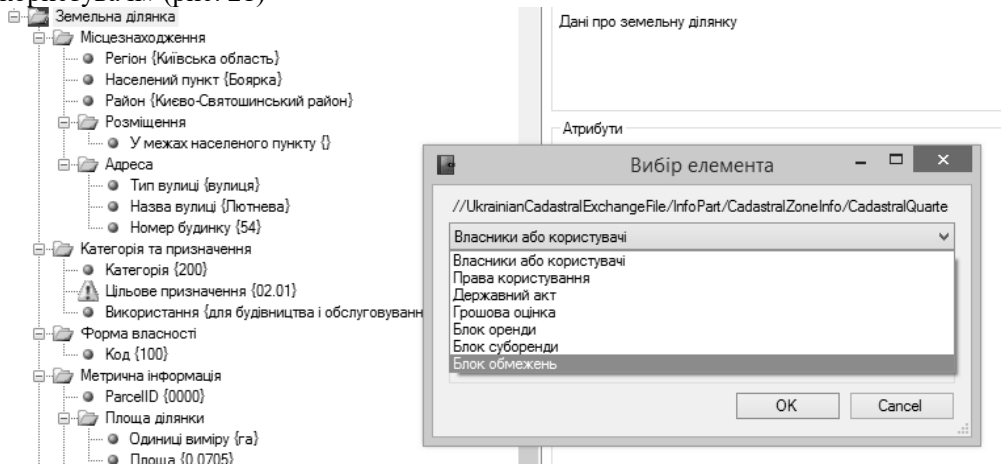

Рис. 21. Додаємо «Блок обмежень».

Інформацію про межу обмеження (ULID) копіюємо з угіддя, яке ми у файлі .in4 позначили, як обмеження. Заповнюємо інформацію про назву і підставу встановлення обмеження (рис. 22).

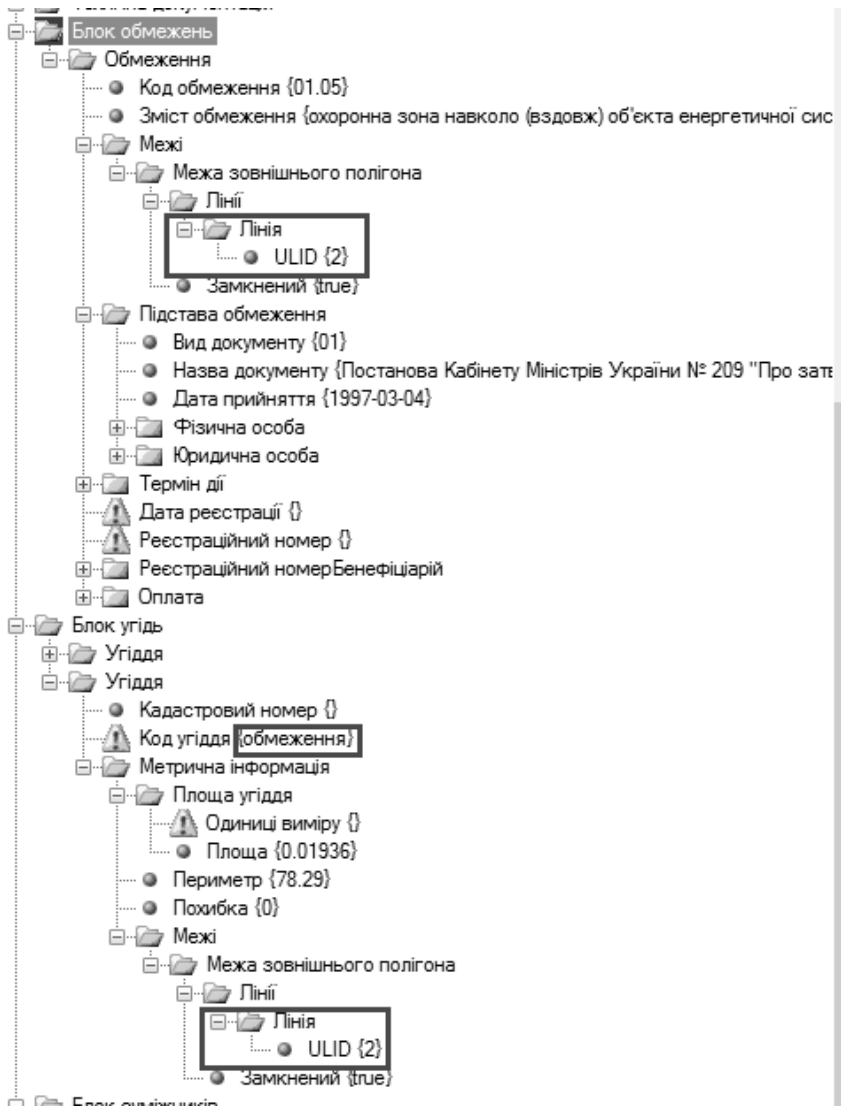

Рис. 22. Приклад заповнення «Блок обмежень».

- «Блок угідь». Раніше у файлі .in4 ми створили тільки одне угіддя – землі під будинком. Щоб описати решту земельної ділянки як інше земельне угіддя, можна відредагувати те угіддя, в якому ми переносили у файл .xml інформацію про геометрію обмеження. Оскільки зовнішня межа цього угіддя співпадає з межею земельної ділянки, копіюємо цю інформацію в блок угіддя (рис. 23).

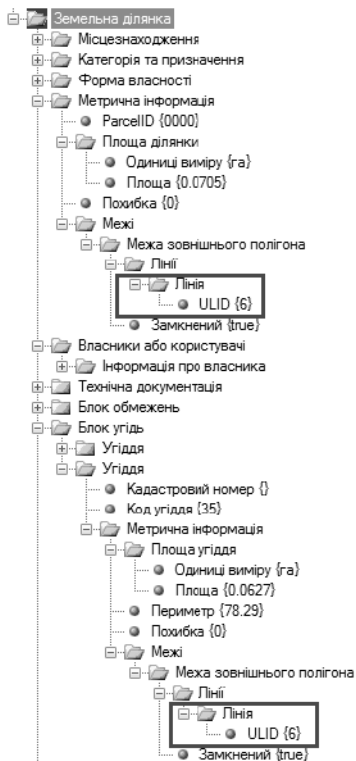

Рис. 23. Приклад заповнення інформації про зовнішню межу угіддя.

Додаємо інформацію про внутрішні межі угіддя: виділяємо блок «Межі», натискаємо кнопку «Добавити» і обираємо «Внутрішні межі» (рис. 24).

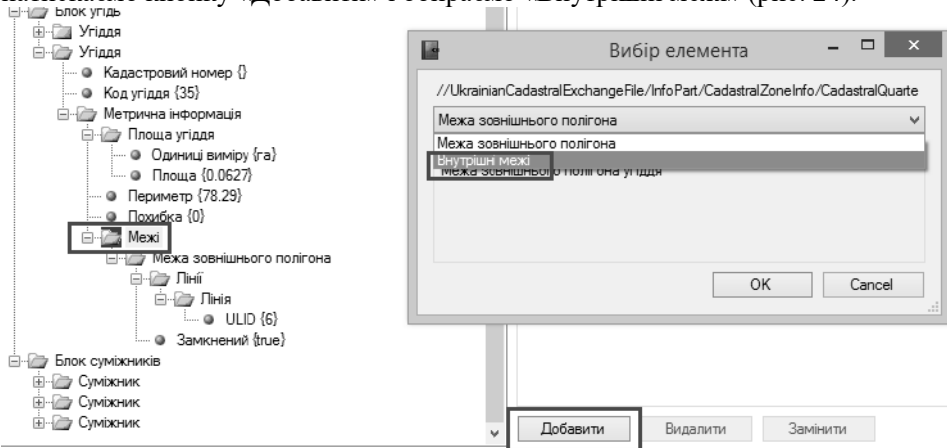

Рис. 24. Додаємо інформацію про внутрішні межі угіддя.

Межа внутрішнього полігона другого угіддя відповідає зовнішній межі першого угіддя (рис. 25):

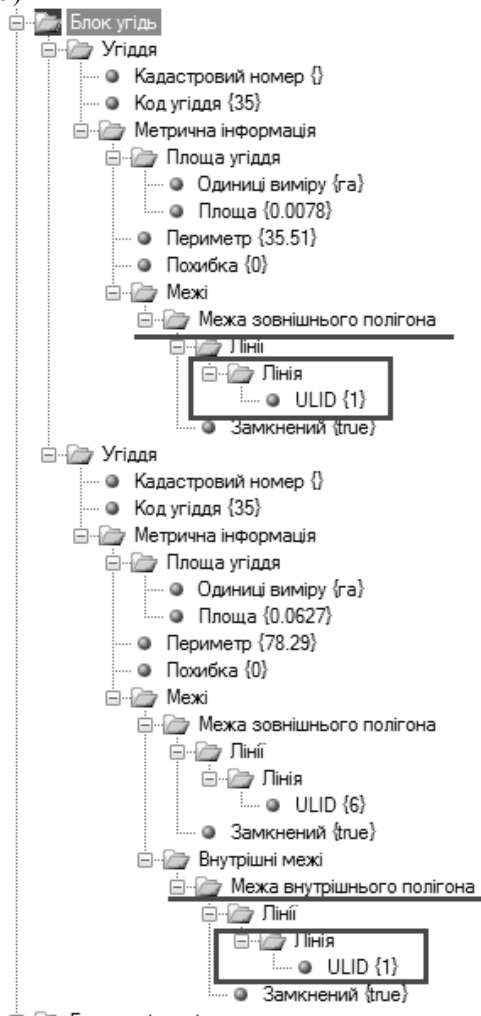

Рис. 25. Приклад заповнення інформації про внутрішні межі угіддя.

Для обох угідь заповнюємо інформацію про одиниці виміру (гектари), площу угідь заокруглюємо до чотирьох знаків після коми. Сумарна площа угідь повинна співпадати з площею земельної ділянки (у нашому прикладі $0,0078 \text{ га} + 0,0627 \text{ га} = 0,0705 \text{ га}$).

- «Блок суміжників» - заповнюємо інформацію відповідно до отриманого завдання (рис. 26):

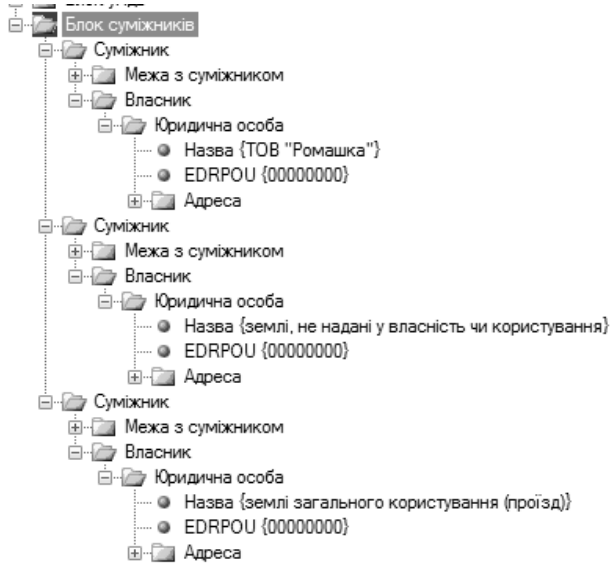

Рис. 25. Приклад заповнення «Блоку суміжників».

Зберігаємо файл XML і повторно відкриваємо його. Переходимо на вкладку «Мапа». Чим візуалізація файлу XML відрізняється від візуалізації файлу IN4?

Відкриваємо файл XML у текстовому редакторі «Блокнот» або «Notepad». Чим структура файлу XML відрізняється від структури файлу IN4?

Результат роботи: оформити короткий звіт про виконану роботу з і скріншотами і відповідями на питання.

Лабораторне заняття №11

Тема. Заповнення і оформлення поземельної книги

Вихідні дані: результат попередньої лабораторної роботи – електронний документ XML.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Вивчити наглядно форму та зміст поземельної книги (Додаток 8 до Постанови Кабінету Міністрів України № 1051 від 17.10.2012 р. «Про затвердження порядку ведення Державного земельного кадастру»).

2. На основі електронного документу XML заповнити відповідні відомості поземельної книги.

Результат роботи: Оформити короткий звіт про виконану роботу у вигляді поземельної книги.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Типові положення про відділи земельних ресурсів, нормативні та правові документи, що мають значення при визначенні компетенцій органів державної влади в галузі ведення земельного кадастру в Україні, журнал «Землевпорядний вісник» тощо.

Навчальні посібники:

1. Лазарева О.В. Організація і управління землевпорядним виробництвом :навч. посіб. для студентів галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», спеціальність – 193 «Геодезія та землеустрій» / О. В. Лазарева. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. – 160 с.

2. Організація землевпорядних робіт: навчальний посібник / А. Г. Мартин, Н. М. Бавровська. – К.: НУБіП України, 2017. – 519 с.

3. Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навчальний посібник/ М. Г. Ступень, Р. Й. Гулько, О. Я. Микула та ін.; за заг. ред. М. Г. Ступеня. – 2-ге вид., стереотипне. – Львів: «Новий Світ - 2000», 2006. – 336 с.

4. Третяк А. М. Управління земельними ресурсами та реєстрація землі в Україні. – Київ, 1998. – 224 с.

5. Теоретико – методологічні основи державного земельного кадастру в Україні. Третяк А. М., Панчук О.Я., Другак В. М., Греков Л. Д., Романський М. М., Тарнопольський А. В., Черемшинський М. Д. Під загальною редакцією Третяка А. М.К.: ТОВ ЦЗРУ, 2003. – 253 с.

6. <http://rada.gov.ua/>

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Лабораторне заняття №1. Професія землевпорядника	4
Лабораторне заняття №2. Землевпорядні роботи для формування земельних ділянок і державна реєстрація їх результатів	5
Лабораторне заняття №3. Органи державної влади в галузі ведення державного земельного кадастру (ДЗК)	6
Лабораторне заняття №4. Публічна кадастрова карта України	6
Лабораторне заняття №5. Регламентція процесу розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості)	8
Лабораторне заняття №6. Встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості)	9
Лабораторне заняття №7. Закріплення меж земельної ділянки	10
Лабораторне заняття №8. Використання класифікаторів при землевпорядних роботах	11
Лабораторне заняття №9. Створення електронного документу у форматі IN4	12
Лабораторне заняття №10. Створення електронного документу у форматі XML	20
Лабораторне заняття №11. Заповнення і оформлення поземельної книги	29
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	30

Навчальне видання

**ОРГАНІЗАЦІЯ
ЗЕМЛЕВПОРЯДНИХ РОБІТ**

(методичні вказівки до виконання практичних робіт
для студентів 3 курсу спеціальності 193 „Геодезія та землеустрій”,
освітньої програми „Геодезія та землеустрій”)

Укладачі: М.В. Дубницька, І.О. Підлісецька